

St. Antoniusstraat 5-7-9



(Foto: Maarten van Loosbroek)



Korte omschrijving

De STEENTJESKERK is gebouwd als **KERK** van de H. Antonius van Padua met **PASTORIE EN KOSTERSWONING**.

Het ontwerp was ontleend aan de basiliek van St. Laurentius buiten de muren te Rome.

De buitengevels zijn opgetrokken in Kunrader kalksteen en vertonen classicistische kenmerken.

Het interieur van de kerk is uitgevoerd in mergelsteen. De gewelven steunen op marmere zuilen met een natuurstenen basement en kapiteel. De wanden worden geleed door pilasters, die op dezelfde manier zijn uitgevoerd. Voor het verhoogde koor is een triomfboog aangebracht.

Het geheel is een uitdrukking van rooms-katholieke geloofsbeleving in een stadsdeel dat vooral door Philips een sterke groei doormaakte.

Datum van aanwijzing: 27-08-2001

Datum van registratie: *18-12-2001

Kadastrale gegevens bij inschrijving: Strijp C 1487

Rijksmonument nummer complex: 518709

Rijksmonument nummer kosterswoning: 518711

Rijksmonument nummer kerk: 518710

Rijksmonument nummer pastorie: 518712

Redengevende omschrijving

Complex

Inleiding

Het complex bestaat uit een **KERK, EEN PASTORIE EN EEN KOSTERSWONING**, alle gebouwd in 1917-1919 naar een ontwerp van architect J.H.H. van Groenendaal, uitgevoerd in neoromaanse stijl. De gebouwen bevinden zich tussen het centrum van Eindhoven en de woon- en fabriekscomplexen van Philips in Strijp en zijn gelegen op een rechthoekig terrein waarvan de voorzijde aan de St. Antoniusstraat ligt, de achterzijde wordt door de Vonderweg begrensd. De kerk is thans in gebruik als museum, de kosterswoning fungeert daarbij als kantoorruimte voor het museum. In de pastorie is eveneens een kantoor gevestigd.

Rijksmonument

Omschrijving

De kerk staat midden op het terrein, terugliggend van de rooilijn. Aan de linkerkant is de kosterswoning, aan de rooilijn gezet, aan de rechterkant bevindt zich de pastorie, haaks ten opzichte van de kerk geplaatst, met de zijgevel aan de rooilijn. Beide woningen zijn door tussenstukken met de kerk verbonden.

De vormgeving van de kerk is geïnspireerd op vroegchristelijke kerkelijke gebouwen. In de pastorie zijn classicistische elementen zichtbaar, de kosterswoning is sober uitgevoerd. Het geheel maakt duidelijk een samenhangende indruk door de uitvoering van de drie objecten in Kunrader steen.

Waardering

Het complex van kerk, pastorie en kosterswoning is van algemeen belang. Het complex heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van het katholicisme in het zuiden. Het geheel heeft architectuurhistorisch belang door de stijl en de detaillering en is tevens van belang als voorbeeld van het oeuvre van de architect Van Groenendael. Het heeft ensemblewaarden vanwege de bijzondere situering, verbonden met de ontwikkeling/uitbreiding van Eindhoven en de ligging ten opzichte van het te beschermen gezicht Philipsdorp. Het is van belang vanwege de architectuurhistorische, bouwtechnische, typologische en functionele zeldzaamheid

KERK, PASTORIE, KOSTERSWONING. "DE STEENTJESKERK". Gebouwd naar het voorbeeld van de kerk St. Laurentius buiten de muren te Rome in Romeins-byzantijnse stijl. Gevel van Kunrader breukkalksteen. Met toren, portiek met pilaren en verhoogde entree. Met pastorie, kosterswoning en hek. Pastorie met pilasters versierd, gevels eveneens van Kunrader breukkalksteen. Gebouwd tussen 1917 en 1919 door J.H.H. Groenendaal (Maastricht).

Inleiding

KOSTERSWONING behorend bij de voormalige Sint Antoniuskerk, gebouwd tussen 1917-1919 door architect J.H.H. van Groenendael in Traditionalistische stijl.

Omschrijving

KOSTERSWONING, eenlaags pand op een rechthoekige plattegrond onder tentdak, gedekt met verbeterde Hollandse pannen. Het pand is uitgevoerd in Kunrader steen. De blokken zijn in een grillig patroon geplaatst, plint en kroonlijst zijn daarentegen regelmatig uitgevoerd.

Tegen de voorzijde is een erker geplaatst met samengestelde ramen, de bovenlichten hebben een kleine roedenverdeling. Rechts daarvan bevindt zich de deur waarboven een luifel is aangebracht. Naast de deur is een smal rechthoekig licht zichtbaar.

In het dakvlak is aan de voorzijde een brede dakkapel, samengesteld uit vijf zesruitsramen, geplaatst. Rechts is een bouwlied met rondboogpoort geplaatst. Hiermee is de woning met de kerk verbonden.

In het interieur is de oorspronkelijke indeling op de begane grond, bestaande uit een gang met daarnaast een kamer-en-suite, bewaard gebleven.

Waardering

De kosterswoning is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van het katholicisme in het zuiden en is tevens van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de kosterswoning. Het heeft architectuurhistorisch belang door de stijl, het bijzondere materiaalgebruik en de detaillering en is tevens van belang als voorbeeld van het oeuvre van de architect Van Groenendael. Het heeft ensemblewaarden vanwege de bijzondere situering, verbonden met de ontwikkeling/uitbreiding van Eindhoven en de ligging ten opzichte van Philipsdorp. Het is van belang vanwege de architectuurhistorische, bouwtechnische, typologische en functionele zeldzaamheid.

Rijksmonument

Inleiding

Voormalige **SINT ANTONIUSKERK**, bekend als "STEENTJESKERK", uitgevoerd naar ontwerp van J.H.H. van Groenendael in neoromaanse stijl.

Omschrijving

DRIEBEUKIGE BASILICALE KERK, uitgevoerd in Kunrader steen, in een grillig patroon. Rechte blokken steen zijn als doorlopende lijsten en ontlastingsbogen om de ramen heen aangebracht. De kerk heeft zadel- en lessenaarsdaken, gedekt met verbeterde Hollandse pannen. Het zadeldak is voorzien van een met dakruiter met klokje.

Het koor wordt afgesloten door een halfronde abscis. Aan de straatzijde bevindt zich tegen het schip een voorportaal onder lessenaarsdak met vijf rondbogen, alle zijn later dichtgezet met glas, in de vijfde boog is een metalen deur aangebracht. Erboven zijn in rondboognissen twee heiligenbeelden geplaatst. Links van het portaal is een vierkante toren aanwezig die naar boven toe verjongend is uitgevoerd. Tegen de onderste geleding van de toren is een absidiale uitbouw geplaatst. Verder is dit deel van de toren blind. Erboven is een viertal geledingen zichtbaar. Hierin bevinden zich achtereenvolgens een drievoudig rondboograam, een wijzerplaat en tot slot een dubbele rondboogopening en sierrand. De toren wordt bekroond door een tentdak met kruis. Rechts van het voorportaal bevindt zich een blokvormige, tweelaagse doopkapel onder tentdak.

De zijgevels van zijschepen en middenschip worden geleed door pilasters met natuurstenen kapitelen. Per travee is een rondboograam met gebrandschilderd glas-in-lood geplaatst (ramen gemaakt door M. Weiss).

Het interieur is uitgevoerd in gele mergel. In het middenschip bevindt zich een cassettenplafond. De zijschepen zijn voorzien van kruisgewelven.

Deze gewelven steunen aan de kant van het middenschip op marmeren zuilen met een natuurstenen basement en kapiteel. Tussen de zuilen zijn rondbogen aangebracht. Tegen de wand van het zijschip zijn pilasters aangebracht met een marmeren schacht op natuurstenen basement en met een natuurstenen kapiteel. Deze kapitelen zijn bewerkt en voorzien van diverse symbolische voorstellingen.

Boven de zuilen bevinden zich lisenen welke uitlopen in een bewerkte console. De consoles ondersteunen de balken die het middenschip overspannen.

Voor het koor is een triomfboog aangebracht. Het koor zelf ligt verhoogd, de zuilen worden bekroond door kapitelen met bladmotieven. De abscis is van een halfronde koepel voorzien.

Waardering

De kerk is van algemeen belang.

Het gebouw heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van het katholicisme in het zuiden en is tevens van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de basiliek.

Het heeft architectuurhistorisch belang door de stijl, het bijzondere materiaalgebruik en de detaillering en is tevens van belang als voorbeeld van het oeuvre van de architect Van Groenendael.

Het heeft ensemblewaarden vanwege de bijzondere situering, verbonden met de ontwikkeling/uitbreiding van Eindhoven en de ligging ten opzichte van Philipsdorp.

Het is van belang vanwege de architectuurhistorische, bouwtechnische, typologische en functionele zeldzaamheid.

Inleiding

PASTORIE, behorend bij de voormalige Sint Antoniuskerk, gebouwd tussen 1917 en 1919 door J.H.H. van Groenendael. Het pand bevat neoclassicistische elementen.

Omschrijving

PASTORIE, tweelaags pand op een rechthoekige plattegrond onder een schilddak, gedekt met verbeterde Hollandse pannen. De voorgevel is, evenals de achtergevel, drie traveeën breed, de zijgevels tellen elk vijf traveeën. Het pand is uitgevoerd in Kunrader steen, de blokken steen zijn in een grillig patroon gebruikt, met uitzondering van de plint, de kroonlijst en pilasters waar de steen in

Rijksmonument

regelmatige blokken is toegepast.

De gevels hebben een verticale geleding door Korinthische pilasters in kolossale orde op de hoeken en aan weerszijden van de middentraveeën.

De deur, een dubbele houten paneeldeur met houtsnijwerk, bevindt zich in een portiek onder een gebogen fronton.

De bovenlichten van de ramen zijn voorzien van een kleine roedenverdeling.

De dakkapellen bevinden zich steeds in het midden van het dakvlak.

Tussen de kerk en de pastorie bevindt zich een eenlaags bouwlied onder plat dak dat beide onderdelen met elkaar verbindt.

In het interieur is de indeling gedeeltelijk gehandhaafd. Na de ingang komt men in een centraal gelegen hal, aan het uiteinde daarvan bevindt zich de trappartij. De trap met houten balustrade is oorspronkelijk. Op de begane grond zijn onder andere nog de paneeldeuren in een geprofileerde omlijsting aanwezig die uit de bouwtijd stammen. De kamer rechts van de ingang bevat een eenvoudige marmeren schouw.

Waardering

De pastorie is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van het katholicisme in het zuiden en is tevens van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de pastorie. Het heeft architectuurhistorisch belang door de stijl, het bijzondere materiaalgebruik en de detaillering en is tevens van belang als voorbeeld van het oeuvre van de architect Van Groenendael. Het heeft ensemblewaarden vanwege de bijzondere situering, verbonden met de ontwikkeling/uitbreiding van Eindhoven en de ligging ten opzichte van gezicht Philipsdorp. Het is van belang vanwege de architectuurhistorische, bouwtechnische, typologische en functionele zeldzaamheid.

Monumenten Inventarisatie Project (M.I.P.)

Adres: St. Antoniusstraat 7

Naam: St. Antonius

Oorspronkelijke functie: R. K. Kerk

Hoofdfunctie: Religieus gebouw

Type: Kerk en kerkonderdeel

Architect: J. van Groenendael

Bouwperiode: 1917-1918

Bouwtijl: Neoromaans

Gevels en materialen: Opus incertum. Kunrader steen.

Vensters en deuren: Rondboogramen. Verhoogd entree, trap.

Dak en bedekking: Zadeldak.

Bijzonderheden: Eenheid met St. Antoniusstraat 5 en 8 en 9. "Steentjes kerk". Basiliek. Toren met vijf geledingen. Voorportaal met rondbogen en neoromaanse zuilen. Nissen met frontons, heiligenbeelden.

Adres: St. Antoniusstraat 9

Oorspronkelijke functie: Pastorie

Hoofdfunctie: Religieus gebouw

Type: Kerkelijke dienstwoning

Bouwperiode: 1917-1918

Bouwtijl: Neoclassicisme

Gevels en materialen: Opus incertum. Kunradersteen. Ionische pilasters, (hardsteen). Hardstenen basement. Kroonlijst.

Vensters en deuren: Hoge ramen, hardstenen strekken. Bovenlichten met kleine roedeverdeling.

Trapportaal, segmentboog met schouders.

Dak en bedekking: Schilddak

Rijksmonument

Motivering: Architectuurhistorisch belang.

Bijzonderheden: Sluit aan bij St. Antonius kerk door middel van tussenbouw. Eenheid met St. Antoniusstraat no. 7 en no. 5.